

My rodzice

Pytania i odpowiedzi
rodziców lesbijek, gejów
i osób biseksualnych

Kampania Przeciw Homofobii

WSPÓLNOTA
LESBIJKA, GEJOWSKA
I BISEKSUALNA POLSKI

EVZ
ENGAGEMENT • VERANTWORTUNG • ORIENT

My rodzice

**Pytania i odpowiedzi
rodziców lesbijek, gejów
i osób biseksualnych**

**przekład z angielskiego i redakcja
Katarzyna Gajewska
Katarzyna Remin**

Warszawa 2011

Publikacja powstała w ramach projektu „Berlin – Yogyakarta”,
wspartego przez fundację „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość”

Broszura ta jest adaptowanym do polskich realiów tłumaczeniem amerykańskiej broszury wydanej przez PFLAG. Podobnie jak amerykańscy autorzy, polscy wydawcy udostępniają tekst do przedruku we fragmentach lub całości, pod warunkiem wyraźnego zaznaczenia źródła.

Copyright © PFLAG 1995

**Copyright Polish edition © Kampania Przeciw Homofobii,
Stowarzyszenie Dni Równości i Tolerancji 2011**

„Our daughters & sons” PFLAG, Washington, D.C. 1995

Przekład i redakcja: Katarzyna Gajewska, Katarzyna Remin

Okładka, opracowanie graficzne: Maciej Sawicki

Korekta: Anna Początek

ISBN: 978-83-933619-4-6

Wydawca:

Kampania Przeciw Homofobii

ul. Żelazna 68, 00-866 Warszawa

www.kph.org.pl

info@kph.org.pl

Stowarzyszenie Dni Równości i Tolerancji

ul. św. Wawrzyńca 29/4, 60-546 Poznań

www.dnirownosci.pl

info@dnirownosci.pl

Wydanie I

Spis treści

Wstęp do wydania polskiego 4

Definicje pojęć używanych w tekście 6

Dowiedziałem się, że moja córka jest lesbijką / mój syn jest gejem.

Co teraz? 7

Czy moje dziecko jest teraz kimś innym? 8

Dlaczego on lub ona musiał/a nam o tym powiedzieć? 9

Dlaczego syn lub córka nie powiedział/a nam o tym wcześniej? 10

Dlaczego moje dziecko jest homoseksualne? 12

Dlaczego tak bardzo niepokoi mnie jej lub jego seksualność? 13

Czy powinniśmy zasięgnąć rady psychiatry lub psychologa? 14

Czy uda mi się pogodzić to z moją religią? 15

Czy terapia reformatywna (konwersyjna) i ośrodki leczenia z homoseksualizmu mogą pomóc? 18

Czy moje dziecko spotka się z ostracyzmem, będzie miało problemy ze znalezieniem czy utrzymaniem pracy, a może nawet stanie się ofiarą przemocy fizycznej? 20

Czy muszę martwić się o HIV/AIDS? 21

Czy istnieją jakieś restrykcje prawne wobec mojego dziecka? 22

Akceptujemy jego lub jej sytuację, ale czy oni muszą się z tym obnosić? 22

Czy mój syn / moja córka założy kiedyś własną rodzinę? 23

Jak mam to powiedzieć rodzinie i znajomym? 24

Co powiedzą sąsiedzi? 26

Jak mogę wesprzeć moje dziecko? 26

Czy kiedykolwiek nauczę się radzić sobie z tą nową sferą wiedzy o moim dziecku? 27

W doborowym towarzystwie... 30

Kim jesteśmy? Pomocne organizacje i instytucje 31

Spis polecanych książek i filmów 35

Wstęp do wydania polskiego

Publikacja, którą trzymacie Państwo w rękach, powstała na podstawie jednego z wielu opracowań amerykańskiej organizacji PFLAG – Parents and Friends of Lesbian and Gay – czyli stowarzyszenia zrzeszającego rodziców oraz przyjaciół osób homoseksualnych. PFLAG powstał w 1973 roku i obecnie zrzesza ponad 200 tysięcy członków. Ideą tej organizacji jest solidarność osób heteroseksualnych z gejami i lesbijkami. Idea ta jest jeszcze w naszym kraju stosunkowo mało rozpowszechniona. Działaczy i działaczki organizacji wspierających osoby homoseksualne identyfikuje się jednoznacznie – jako gejów i lesbijki, a przecież działa w nich wiele osób heteroseksualnych. Warto zastanowić się nad motywami ich zaangażowania, podobnie jak nad genezą istnienia organizacji takiej jak PFLAG. Dlaczego osoby heteroseksualne angażują się w działania na rzecz osób homoseksualnych?

Osoby hetero- i homoseksualne tworzą nasze społeczeństwo – także jego podstawowe jednostki, jakimi są rodziny. Wspólnie tworzą grupy szkolne, studenckie, młodzieżowe, zawodowe. Jeśli masz dużą rodzinę, istnieje spore prawdopodobieństwo, że znajdują się w niej, obok osób heteroseksualnych, także osoby homo- czy biseksualne. To może być wujek lub ciocia, przez rodzinę nazywani starym kawalerem lub starą panną. To może być kuzyn lub kuzynka, a w końcu – to może być twoje dziecko.

Rodzice, gdy dowiadują się o homoseksualności swojego dziecka, często mają uczucie, jakby ich świat się zawalił. Obawiają się reakcji otoczenia. Myśl o tym, co powiedzą sąsiedzi, przeraża ich i paraliżuje. Czują się osamotnieni i nie widzą nikogo, z kim mogliby podzielić się odczuwanym nieszczęściem. Obawiają się potępienia ze strony Kościoła i społecznego ostracyzmu. Uważają, że bezpowrotnie stracili syna lub córkę, że to nie jest już ich dziecko, że jakoś zawinili i ono „się zepsuło”. Ponieważ dzieci to przeczuwają, obawiają się ewentualnej reakcji. Jeśli boją się do tego stopnia, że ukrywają przed rodzicami swój związek, są zmuszeni albo ich okłamywać, albo milczeć. Odsuwają rodziców od swojego życia, a ci w rezultacie nie wiedzą, co robi ich syn / córka w czasie wolnym, z kim spędza święta czy wakacje. Dostają tylko ogól-

nikowe, fragmentaryczne informacje. Boli ich, że syn czy córka święta woli spędzać ze „znajomymi”. Dziecko cierpi, bo nie może powiedzieć: „Mamo, zakochałam się, jestem szczęśliwa”. Rodzice przestają być rodzicami, dzieci przestają być dziećmi. Oddalają się od siebie, przestają się znać i rozumieć.

Dlaczego heteroseksualni rodzice mieliby podejmować trud zrozumienia i zaakceptowania swojego homoseksualnego lub biseksualnego dziecka? Po co homoseksualne dziecko obarcza rodziców swoimi „problemami”? Można żyć razem i nie opowiadać sobie nawzajem o wszystkich aspektach swojego życia. Jest to droga, którą wybiera wiele osób – ze strachu, braku ufności. Rodzina nie może jednak funkcjonować bez poczucia bezpieczeństwa i zaufania.

Jeśli sięgnąłeś/sięgnęłaś po tą książeczkę, to znaczy, że domyślasz się, lub wiesz, że twoje dziecko, lub ktoś z bliskiej rodziny jest osobą homoseksualną. To, że po nią sięgnąłeś/aś, to dobry znak – to znaczy, że ci zależy, chcesz wiedzieć więcej, aby móc zapanować nad emocjami i nadal tworzyć udane relacje ze wszystkimi członkami twojej rodziny. Mamy nadzieję, że ta broszura odpowie na wiele Twoich pytań, rozwieje wątpliwości i umocni cię w miłości do twojego dziecka. Na końcu znajdziesz przydatne informacje na temat organizacji działających w Polsce, które mogą ci pomóc w dalszej drodze do zrozumienia i akceptacji swojego dziecka.

Ta książka jest w dużej części tłumaczeniem amerykańskiej publikacji. W miarę możliwości starałyśmy się ją zaktualizować i dostosować do polskich realiów, mając na uwadze ogromne różnice pomiędzy Polską a USA.

Na koniec chcemy wspomnieć osobę, która mogłaby być przykładem realizacji idei organizacji PFLAG na polskim gruncie. Mowa o Izabeli Jarudze-Nowackiej, zmarłej tragicznie 10 kwietnia 2010 r., posłance, wicepremier, Pełnomocniczce Rządu ds. Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn. Była ona osobą heteroseksualną, a jednak aktywnie wspierała organizację działającą na rzecz osób homoseksualnych. Chodziła na marsze i parady równości, głosząc hasła solidarności i akceptacji. Za swoje wsparcie została uhonorowana nagrodą Tęczowego Lauru. Dlatego właśnie Jej chciałybyśmy zadedykować niniejszą publikację.

Definicje pojęć używanych w tekście

HETEROSEKSUALNA: osoba, która kieruje swoje uczucia

– miłosne i seksualne – w pierwszym rzędzie do osób przeciwnej płci.

HOMOSEKSUALNA: osoba, która kieruje swoje uczucia – miłosne

i seksualne – w pierwszym rzędzie do osób tej samej płci.

BISEKSUALNA (BI): osoba, która kieruje swoje uczucia

– miłosne i seksualne – do osób obu płci.

HOMOFOBIA: błędne, społecznie rozpowszechnione wyobrażenia, ignorancja

i lęki wobec gejów, lesbijek i osób biseksualnych.

LESBIJKA: homoseksualna kobieta.

GEJ: homoseksualny mężczyzna.

COMING OUT: odnosi się do procesu określania siebie jako gej, lesbijka czy

osoba biseksualna i mówienia o tym otwarcie w przestrzeni publicznej oraz

prywatnej. Odnosi się również do procesu, przez który przechodzą rodzice, kiedy

zaczynają mówić innym ludziom o homoseksualności swojego dziecka.

TRANSPŁCIOWA: Osoba, której tożsamość lub ekspresja płciowa różni się

od konwencjonalnych oczekiwań wobec jej płci biologicznej. Osoby te mogą być,

hetero-, bi- lub homoseksualne. (Pracą na rzecz osób transpłciowych zajmuje się

w Polsce fundacja Trans-fuzja, www.transfuzja.org)

UWAGA: Chcąc uniknąć uciążliwego, równoczesnego stosowania końcówek męskich i żeńskich, zdecydowałyśmy się stosować je zamiennie, np. dowiedziałeś się, straciłaś. Wszystkie wypowiedzi kierujemy jednak zarówno do matek jak i ojców, kobiet i mężczyzn. (od red.)

Dowiedziałem się, że moja córka jest lesbijką / mój syn jest gejem. Co teraz?

Słowa: „Mamo, tato, jestem gejem / jestem lesbijką”, w wielu wypadkach trafiają do rodziców, którzy nie są na nie w żadnej mierze przygotowani. Jeśli jesteś jednym z tych rodziców, twoją pierwszą reakcją mogła być myśl: „Jak ja mam z tym w ogóle żyć?”

Mamy nadzieję, że nasza broszura ułatwi ci zrozumienie seksualności twojego dziecka oraz jej znaczenia dla ciebie i twojej dalszej relacji z córką lub synem. Autorzy tej książeczki, czyli członkowie PFLAG, są rodzicami, członkami rodzin lub przyjaciółmi osób LGBT (lesbijek, gejów, osób biseksualnych i transpłciowych) albo sami są LGBT. Istnieje olbrzymie prawdopodobieństwo, że sami przeszli przez wszystko, co jest teraz twoim udziałem.

Możemy z absolutną pewnością powiedzieć ci, że nie jesteś sama. Niektóre statystyki podają, że jedna na dziesięć osób w naszym kraju i na świecie jest homoseksualna. W co czwartej rodzinie żyje lesbijka, gej lub osoba biseksualna, a większość ludzi ma geja, lesbijkę lub biseksualnego krewnego w kręgu dalszej rodziny.

Oznacza to, że jest masa ludzi, z którymi możesz porozmawiać. Zapewniamy cię, że rozmowa na ten temat przynosi ulgę i pomaga. Istnieją książki, które możesz przeczytać, telefony zaufania, pod którymi możesz porozmawiać, i strony internetowe, które warto odwiedzić. Są osoby, z którymi możesz się spotkać, którzy opowiedzą ci o tym, co sami przeżyli, i pomogą ci przejść przez trudny okres. Wespierzemy cię w dotarciu do informacji i pomocy, których potrzebujesz.

Drugą rzeczą, o której się przekonaliśmy, jest to, że przechodząc przez wszystkie trudne chwile i uczucia, możesz zyskać znacznie silniejszą i bliższą więź ze swoim dzieckiem. Wszystkim nam się to przytrafiło, ale droga, którą musieliśmy przebyć, nie była łatwa.

Są rodzice, którzy byli w stanie przyjąć informację o homoseksualności swojego dziecka spokojnie. Inni natomiast przechodzili przez proces zbliżony do żałoby, z towarzyszącymi jej fazami szoku, zaprzeczenia, gniewu, poczucia winy i utraty. Jeśli więc przeżywasz tego rodzaju uczucia, jest to cał-

kowicie zrozu mia ę, bior ąc pod uwag ę stosunek naszego spo ęcze ęstwa do lesbijek, ge jów i os ób biseksualnych.

Nie pot ępiaj siebie za to, co czujesz. Poniewa ¼ kochasz swoje dziecko, postaraj si ę – ze wzgl ędu na nie i na siebie – przej ęc do kolejnego etapu, po d ąż ąc ku obszarom akceptacji, zrozumienia i wsparcia.

Chocia ¼ mo ¼e ci si ę wydawa ę, ¼e straci ęs c ³rk ę lub syna – wcale tak nie jest. Twoje dziecko jest tym samym cz ³owiekiem, kt ³orym by ³o wczoraj. Jedyn ą rzeczą, kt ³or ą straci ęs, jest twoje w ³asne wyobra ¼enie o dziecku i spos ³b, na kt ³ory ty je rozumia ęs. Poczucie straty jest zapewne trudne do zniesienia, ale m o ¼ e s z zast ąpi ę obraz swojego dziecka wizerunkiem nowym i pe ³niejszym, bo obejmuj ącym sfer ę ci dot ąd nieznan ą.

Je ¼li twoje dziecko jest jeszcze nastolatkiem, znalezienie drogi porozumienia mi ędzy wami jest szczeg ³ownie istotne. W ¼ród odrz ąconych przez rodziców ge jów, lesbijek i m ³odzie ¼y biseksualnej notuje si ę znacznie wy ¼szy w por ³wnaniu z innymi odsetek samob ³jstw oraz nadu ¼ywania narkotyków i alkoholu. Niekt ³rzy nastolatkowie broni ą si ę przed odrzuceniem, kryj ąc si ę za najwy ¼szym murem, jaki potrafi ą wznie ęc pomi ędzy sob ą a rodzicami. Je ¼li jednak twoje dziecko zdecydowa ³o z w ³asnej woli opowiedzie ę ci o sobie, jeste ęcie prawdopodobnie w du ¼o lepszej sytuacji – uda ³o wam si ę tego muru nie wznie ęc. Twoje dziecko zdoby ³o si ę na otwarto ę i szczero ę wobec ciebie w sprawach, kt ³ore w naszym spo ęcze ęstwie traktowane s ą z najwi ększą niech ęci ą. Krok ten wymaga ³ od niego wielkiej odwagi i jest dowodem, jak wielk ą mi ³o ęci ą i zaufaniem darzy ci ę twoje dziecko i jak bardzo mu na tobie i waszej relacji zale ¼y.

Teraz ty masz szans ę si ę odwzajemni ę, pokaza ę, ¼e twoja odwaga, oddanie, zaufanie i mi ³o ęc s ą r ³wnie wielkie.

Czy moje dziecko jest teraz kim ęinnym?

Wydaje nam si ę, ¼e znamy i rozumiemy nasze dzieci od dnia, kiedy przysz ³y na ęwiat. Jeste ęmy przekonani, ¼e wiemy, co dzieje si ę w ich umy ęs ³ach. Kiedy wi ęc dziecko o ęwiadcza nam, ¼e jest gejem lub lesbijk ą a my nic

nie przeczuwaliśmy – lub wiedzieliśmy od dawna, ale zaprzeczaliśmy nawet przed sobą – reagujemy szokiem i poczuciem zagubienia.

Masz pewną wizję tego, jakie jest twoje dziecko lub kim mogłoby, a nawet powinno być. Marzenie to zrodzone jest z twojej własnej historii, z pragnień okresu dorastania, a nade wszystko jest ono owocem kultury, w której żyjemy. Fakt, że znacząca część każdej populacji jest homoseksualna, jest w tej kulturze całkowicie pomijany, a otoczenie karmi nas wyłącznie heteroseksualnymi marzeniami odnośnie naszych dzieci.

Szok i poczucie zagubienia, które odczuwasz, są naturalną częścią procesu żałoby. Straciłaś coś ważnego – marzenie o tym, kim jest (czy może zostać) twoja córka lub syn. Straciłeś także iluzję, że potrafisz czytać w jej lub jego myślach. Jeśli się jednak bliżej nad tym zastanowić – tak właśnie dzieje się ze wszystkimi dziećmi, homo- czy heteroseksualnymi. Zaskakują nas raz po raz. Nie pobierają się z osobami, które my byśmy dla nich wybrali; nie decydują się na rodzaj pracy, który my uważalibyśmy za najlepszy; nie mieszkają tam, gdzie my byśmy chcieli, żeby mieszkali. Nasze społeczeństwo uczy nas po prostu lepiej dawać sobie radę z takiego rodzaju okolicznościami, niż z ich mniejszościową orientacją psychoseksualną.

Pamiętaj o tym i powtarzaj sobie, że twoje dziecko wcale się nie zmieniło. Twoja córka lub syn jest tą samą osobą, którą była lub był, zanim ty dowiedziałaś się o jej lub jego orientacji seksualnej. To twoja wizja, twoje marzenia i oczekiwania będą musiały ulec zmianie, jeśli chcesz naprawdę znać i rozumieć swoje ukochane, homoseksualne dziecko.

Dlaczego on lub ona musiał/a nam o tym powiedzieć?

Niektórzy rodzice sądzą, że byłiby szczęśliwsi, nie wiedząc o homoseksualnej orientacji swojego dziecka. Wspominają czasy, zanim się o niej dowiedzieli, i uważają, że nie mieli wtedy problemów, nie biorąc pod uwagę dystansu, który odgradzał ich od syna lub córki.

Czasami usiłujemy zaprzeczyć temu, co się wydarza, poprzez stosowanie różnych wybiegów – odrzucanie faktów, które słyszymy („To tylko taka

faza, na pewno ci przejdzie”), odcinanie się od nich („Jeśli zdecydujesz się na taki styl życia, ja nie chcę o tym nic wiedzieć”) lub nieprzyjmowanie do wiadomości wagi tego, co usłyszeliśmy („Dobrze, kochanie, a co chciałbyś zjeść na kolację?”). Wszystkie te sposoby reagowania są naturalne. Gdybyś jednak nie poznała prawdy o seksualności twojego dziecka, nigdy byś go naprawdę nie znała. Duża część jej lub jego życia byłaby utrzymywana przed tobą w tajemnicy i bliski ci człowiek powoli stawałby się nieznanym.

Ani homoseksualność, ani biseksualność nie są fazą i dlatego zaakceptowanie i rozumienie seksualności twojego dziecka są takie ważne. Bywa, że ludzie eksperymentują ze swoją seksualnością, ale ktoś, kto decyduje się na powiedzenie rodzicom, że jest gejem lub lesbijką, zwykle nie przechodzi przez fazę. Osoba ta ma za sobą prawdopodobnie długi i ciężki okres rozterek i procesu akceptowania swojej własnej orientacji psychoseksualnej. Jeśli więc zastanawiasz się: „Czy ona jest tego pewna?”, to odpowiedź prawie zawsze brzmi: „Tak”. Oznajmienie matce lub ojcu, że jest się gejem lub lesbijką, wymaga przełamania zbyt wielu negatywnych stereotypów i niesie ze sobą zbyt wielkie ryzyko, by ktokolwiek robił to pochopnie i bez głębokiego namysłu.

Fakt, że twoje dziecko ci o tym powiedziało, świadczy o wielkiej miłości i potrzebie wsparcia oraz zrozumienia z twojej strony. Taki krok wymaga wielkiej odwagi. Pokazuje olbrzymią potrzebę otwartej i szczerzej relacji z tobą – relacji, w której będziesz mogła kochać córkę lub syna takim, jakim jest, a nie takim, jakim ty chciałabyś, żeby był.

Dlaczego syn lub córka nie powiedział/a nam o tym wcześniej?

Jednym z trudnych aspektów obecnej sytuacji może być myśl, że dopiero teraz dowiadujesz się, o czym twoje dziecko rozmyślało całymi miesiącami, a może nawet latami. Łatwo jest uznać to błędnie za brak zaufania czy miłości albo nawet wyciągać bolesne wnioski na temat tego, na ile dobrze wywiązałeś się z roli rodzica. Bolesna jest też konkluzja, że nie znasz syna al-

bo córki tak dobrze, jak sobie wyobrażałeś, oraz że byłeś z części jego lub jej życia wykluczany.

Do pewnego stopnia sprawy tak właśnie się mają we wszystkich relacjach pomiędzy rodzicami i dziećmi, bez względu na to, czy dziecko jest hetero- czy homoseksualne. Wiąże się to z niezbędnym procesem oddzielania się i rozstawania w miarę dorastania. Twoje dziecko ma prawo formułować swoje własne opinie i będzie to czynić bez konsultowania się z tobą. W tym przypadku jest to szczególnie trudne, ponieważ konkluzje, do których doszło, są tak znaczące i jakże często – zupełnie nieoczekiwane. Może to oznaczać, że już od dłuższego czasu nie miałaś udziału w świecie, w którym żyje twoje dziecko.

Bywa, że osoby homoseksualne nie odsłaniają się przed rodzicami, ponieważ sami przez długi okres starają się uzyskać jasność co do własnych uczuć. Innymi słowy, młodzież homo- i biseksualna czasami już w bardzo młodym wieku zdaje sobie sprawę z tego, że czuje „inaczej”, lecz niekiedy muszą minąć lata, zanim jest w stanie swoje uczucia nazwać.

Ponieważ żyjemy w społeczeństwie, w którym wciąż jeszcze roi się od błędnych teorii i lęków wobec osób homoseksualnych, przyznanie się przed samą sobą do własnej seksualności zajmuje lesbijkom i gejom wiele czasu. Jak reszcie społeczeństwa, tak im również wpojone zostały nienawiść – w tym przypadku do siebie samego. Przepracowanie własnej niepewności i zebranie odwagi do odsłonięcia się przed rodzicami wymagają czasu i odwagi. Nawet jeśli wydaje ci się, że twoje dziecko powinno było wiedzieć, że może rozmawiać z tobą na każdy temat, pamiętaj o przemożnym wpływie naszej kultury, której postawa wobec homoseksualności opiera się na niepisanym prawie: „Ja nie pytam, a ty mi o tym nie mów”.

Jeśli więc ubolewasz nad tym, że nie mogłeś już wcześniej pomóc swojemu dziecku, albo nawet sądzisz, że sprawy znacznie lepiej by się potoczyły, gdybyś mógł już od jakiegoś czasu w nich uczestniczyć, spróbuj zrozumieć, że syn albo córka najprawdopodobniej nie byli dotąd w stanie ci o sobie opowiedzieć.

Dlaczego moje dziecko jest homoseksualne?

Rodzice zadają sobie to pytanie z różnych powodów: być może przeżywają okres żałoby po utracie wyobrażenia, jakie mieli o swoim dziecku; obawiają się, że mogli popełnić jakieś błędy; podejrzewają, że może ktoś uwiódł i „wprowadził” ich dziecko w świat homoseksualny; albo zastanawiają się, czy istnieją biologiczne przyczyny homoseksualności.

Bywa, że reakcją rodziców na wiadomość o homoseksualności dziecka jest szok, zaprzeczenie i gniew. Jedną z wielu myśli może być wtedy: „Jak on mógł mi to zrobić?”. Nie jest to reakcja racjonalna, ale jest ona ludzka, stanowi próbę poradzenia sobie z bólem. Jest także częścią procesu opłakiwania straty – żałoby po utracie w y o b r a ż e n i a o dziecku. Kiedy podejmiesz wysiłek refleksji nad swoimi uczuciami, dojdiesz być może do wniosku, że jedyną rzeczą, jakie twoje dziecko ci „zrobiło”, jest okazanie nadziei i wiary, że wasza relacja może ulec poprawie, jeśli ty będziesz znał o nim prawdę.

Możesz domniemywać, że twoje dziecko zostało przez kogoś uwiedzione i w ten sposób wciągnięte do homoseksualnego świata. To bardzo rozpowszechnione, mylne wyobrażenie o osobach homoseksualnych – a mianowicie, że one „werbują” do swojego „stylu życia”. Nikt nie „uczynił” twego dziecka homoseksualnym. On lub ona prawdopodobnie od dawna wiedział/a, że jest inny/a – żadna grupa ani osoba go/jej nie „zdeprawowała”.

Są rodzice, którzy wierzą, że to ich błędy wychowawcze stanowią przyczynę seksualnej tożsamości syna lub córki. Przez wiele lat psychologia i psychiatria rozpowszechniały teorie na temat wpływu osobowości rodziców na rozwój homoseksualności u dziecka – dominująca kobieta, słaby mężczyzna lub brak modelu roli własnej płci. W świetle dzisiejszej wiedzy naukowej teorie te zostały dawno przez psychologię i psychiatrię zarzucone. Działania PFLAG skupiają się m.in. na obalaniu tego rodzaju mitów i błędnych koncepcji z naszej zbiorowej świadomości.

Osoby homoseksualne wywodzą się z bardzo różnych rodzin. Niektóre mają dominujące matki, a inne dominujących ojców. Geje, lesbijki i osoby biseksualne bywają jednakami albo najmłodszymi, średnimi lub najstarszymi dziećmi. Ich bracia i siostry bywają homoseksualni albo heterosek-

sualni. Wielu z nich pochodzi z rodzin, które nasze społeczeństwo uznałoby za „wzorowe”.

Wielu rodziców zastanawia się, czy istnieją genetyczne lub biologiczne podstawy homoseksualności. Prowadzone są wprawdzie genetyczne badania nad homoseksualnością, ale nie ma dotychczas ostatecznych wyników dowodzących „przyczyny” homoseksualności lub heteroseksualności. Biorąc pod uwagę brak tych danych, chcielibyśmy zachęcić cię do zastanowienia się nad tym, dlaczego tak ważne jest dla ciebie, żeby wiedzieć: Dlaczego?

Czy twoje wsparcie i miłość do dziecka uzależnione są od możliwości wskazania przyczyny? Czy od osób heteroseksualnych też wymagamy tego rodzaju uzasadniania swojej seksualności? Pamiętaj, że geje, lesbijki i biseksualni zawsze byli i są w każdej grupie społecznej, religijnej, narodowej czy rasowej, a co za tym idzie – podobnie jak osoby heteroseksualne – bardzo się od siebie różnią i różnymi drogami kształtują swoją seksualną tożsamość. Więc chociaż może nas to ciekawić, wiedza o tym, dlaczego nasze dziecko jest homoseksualne, nie jest konieczna do tego, by je kochać i wspierać.

Dlaczego tak bardzo niepokoi mnie jej lub jego seksualność?

■ Lęk, który być może odczuwasz, jest wytworem naszej kultury. Homofobia jest w naszym społeczeństwie zbyt rozpowszechniona, by można ją było po prostu usunąć ze świadomości. Tak długo jak istnieje homofobia, każda homoseksualna osoba i każdy rodzic homo- lub biseksualnego dziecka będzie miał bardzo realne i uzasadnione powody do troski i obaw.

Rodzicom, którzy uważają się za „liberalnych” i wierzą, że udało im się wyzbyć uprzedzeń wobec seksualności, a nawet mają homoseksualnych przyjaciół, często dodatkowo dokuczają poczucie winy z powodu odczuwanego dyskomfortu. Są nieprzyjemnie zaskoczeni, odkrywając ten dyskomfort u siebie, kiedy okazuje się, że to ich dziecko jest homoseksualne, niezależnie od tego, w jakim wieku to dziecko jest. Rodzice ci borykają się nie tylko z głęboko zakorzenionym lękiem przed homoseksualnością, lecz dźwigają dodatkowe brzemienie przeświadczenia, że nie powinni odczuwać tego, co czują.

Czy powinniśmy zasięgnąć rady psychiatry lub psychologa?

Zasięganie porad terapeuty w nadziei na zmianę orientacji psychoseksualnej twojego dziecka mija się z celem. Homoseksualność nie jest chorobą, którą można by „leczyć”, jest naturalnym sposobem istnienia.

Są jednak przypadki, w których cenne jest konsultowanie się z osobami posiadającymi doświadczenie w problematyce rodzinnej związanej z orientacją psychoseksualną. Możesz chcieć porozmawiać z kimś o tym, co czujesz i jak te uczucia przepracowywać. Możesz chcieć, żeby ktoś pomógł tobie i twojemu dziecku jasno się porozumiewać w tym trudnym okresie. Może też zdarzyć się, że zauważysz, iż twoje dziecko jest nieszczęśliwe i potrzebuje pomocy w zaakceptowaniu siebie samego.

Podkreślmy to raz jeszcze – osobom homoseksualnym trudno jest czasami zaakceptować siebie i własną seksualną tożsamość. Może to prowadzić do niebezpiecznego emocjonalnego stanu, jakim jest odrzucania własnego „ja”.

We wszystkich tych przypadkach jest wiele możliwości zasięgnięcia informacji, a także miejsc, w których możesz uzyskać pomoc. Organizacje pozarządowe działające na rzecz gejów i lesbijek, książki, rzetelne strony internetowe – wszystkie one mogą pomóc ci w nawiązaniu porozumienia z twoim homoseksualnym dzieckiem. Na końcu niniejszej broszury znajdziesz informacje, gdzie po taką pomoc możesz się zgłosić.

Terapeuta z kolei zapewni ci poufność i w pewnym stopniu anonimowość, która być może w chwili obecnej wydaje ci się niezbędna. Członkowie wymienionych na końcu organizacji pozarządowych będą też w stanie wskazać terapeutę lub terapeutkę, która pomogła ich rodzinom.

Istnieje wiele różnych źródeł pomocy, informacji i porad. Zachęcamy cię do zapoznania się z nimi i wykorzystania tych, które wydają się dla ciebie i twojej rodziny najwłaściwsze.

?

Czy uda mi się pogodzić to z moją religią?

Większość wierzących Polaków jest katolikami, Kościół katolicki najsilniej kształtuje opinię publiczną, dlatego też konflikt między homoseksualnością a wiarą katolicką będzie nas tutaj najbardziej zajmował. Mamy nadzieję, że osoby innych wyznań będą mogły odnieść nasze słowa, w pewnej przynajmniej mierze, również do własnej religii.

Katechizm Kościoła rzymskokatolickiego, który stanowi oficjalną wykładnię doktryny wiary i zasad moralności Kościoła, odnosi się do homoseksualności w takich słowach: „Znaczna liczba mężczyzn i kobiet przejawia głęboko osadzone skłonności homoseksualne. Osoby takie nie wybierają swej kondycji homoseksualnej; dla większości z nich stanowi ona trudne doświadczenie. Powinno się traktować je z szacunkiem, współczuciem i delikatnością. Powinno się unikać wobec nich jakichkolwiek oznak niesłusznej dyskryminacji” (KKK 2358). Kiedy słyszysz ostre słowa potępienia homoseksualności z ust duszpasterza lub przedstawiciela Kościoła, możesz rozważyć, na ile podąża on – w duchu miłości bliźniego – za oficjalną doktryną kościelną, a na ile kieruje się swoim indywidualnym, ludzkim uprzedzeniem, o którym możesz wyrobić sobie własne i odrębne zdanie.

Kościół uznaje, że sama homoseksualność nie jest grzechem, grzeszne są natomiast homoseksualne zachowania. Zachowań potępianych przez Kościół jest wiele – masturbacja, antykoncepcja, seks przed- i pozamałżeński. Rzeczywistość społeczna rządzi się jednak własnymi prawami – osoby heteroseksualne żyją w konkubinatach, rozwodzą się i ponownie pobierają, używanie prezerwatyw jest powszechnie propagowane przez instytucje zajmujące się profilaktyką HIV/AIDS. Moralne sądy Kościoła są w tak wielu kwestiach nagminnie przez katolików ignorowane, a w tej jednej miałyby mieć absolutną moc wiążącą? Czy równie dramatyczna jak homoseksualność twojego dziecka wydaje ci się wieść o rozwodzie i ponownym związku członka bliskiej rodziny? Być może jesteś przekonany, że to dwie zupełnie różne sprawy. Jeśli jednak bliżej się nad tym zastanowić, można by dojść do wniosku, że różnica ta wynika w dużej mierze ze stopnia, do jakiego się z rozwodami oswoiiliśmy. Stały się one społeczną normą i sprawą codzienną, podczas gdy osoby

homoseksualne czują się zmuszone do ukrywania swojego istnienia i wzmianka o nich wywołuje poczucie zażenowania i zagrożenia. Zarówno rozwód jak aktywność homoseksualna są natomiast – według nauk Kościoła – grzechem.

Osoby potępiające homoseksualność, często powołują się na Biblię. Mówią o tym, że homoseksualność nazywana jest w niej „obrzydliwością” a osoby homoseksualne „nie odziedziczą królestwa Bożego”. Warto jednak zapoznać się z bardziej obszernymi fragmentami Pisma Świętego i zrozumieć szerszy kontekst obowiązującego w tamtych czasach kodeksu moralnego.

Księga Kapłańska (18,22 i 20,13) w dwóch wersach wspomina o aktywności homoseksualnej między mężczyznami. „Ktokolwiek obcuje cieleśnie z mężczyzną, tak jak się obcuje z kobietą, popełnia obrzydliwość. Obaj będą ukarani śmiercią, sami tę śmierć na siebie ściągą.” Pierwsze wersy tego samego rozdziału brzmią: „Ktokolwiek złorzeczy ojcu albo matce będzie ukarany śmiercią; złorzeczył ojcu lub matce, ściągął śmierć na siebie”. Śmiercią ma być karany również każdy, kto popełnia cudzołóstwo, kto obcuje cieleśnie z żoną swojego ojca lub z żoną syna.

Rodzice, którzy czytują Pismo Święte, opowiadają, jak ważna była dla nich lektura historii Dawida (tego samego, który pokonał Goliata) i Jonatana. W Księdze Samuela czytamy: „Dusza Jonatana przyłgnęła całkowicie do duszy Dawida. Pokochał go Jonatan tak jak samego siebie”. Dawid po śmierci umiłowanego Jonatana wznosił żałobne pieśni: „Żal mi ciebie, bracie mój, Jonatanie. Tak bardzo byłeś mi drogi! Więcej ceniłem twą miłość niżeli miłość kobiet” a w innym tłumaczeniu: „Żal mi ciebie, bracie mój, Jonatanie, byłeś mi bardzo miły. Miłość twoja była mi rozkoszniejsza niż miłość kobiety”.

Sam Jezus nigdy nie wypowiadał się na temat miłości do tej samej płci – ani w ustach Jezusa, ani w wypowiedzi żadnego z dwunastu apostołów nie znajdziemy żadnej wzmianki o homoseksualności. Temat ten pojawia się dopiero u świętego Pawła w listach do Rzymian i Koryntian, w słowach: „Ani rozpustnicy, ani bałwochwalcy, ani cudzołożnicy, ani rozwieżli, ani mężczyźni współżyjący ze sobą, ani złodzieje, ani chciwi, ani pijacy, ani oszczercy, ani zdziercy nie odziedziczą królestwa Bożego”. Homoseksualni mężczyźni są więc wymienieni w jednym zdaniu wraz z dziewięcioma innymi złoczyńcami – wszyscy oni do dziś dnia uważani są za ludzi nieuczciwych, ale czy miałbyś wątpliwości, czy twoje dziecko jest jeszcze twoim dzieckiem, gdybyś stwierdził, że jest ono chciwcem, pijakiem oszczercą lub zdziercą?

Na świecie istnieje wiele Kościołów chrześcijańskich, które różnią się w swoim nauczaniu. Niektóre z nich zaczęły skłaniać się ku akceptacji ludzi o homoseksualnej orientacji. Postawa taka przejawia się między innymi w obrębie niektórych Kościołów protestanckich i anglikańskich (episkopalnych) – głównie w Europie Zachodniej i Ameryce Północnej. W roku 2004 na urząd biskupa Kościoła episkopalnego w Stanach Zjednoczonych, został wybrany otwarcie homoseksualny i żyjący w związku z innym mężczyzną pastor Gene Robinson.

W Niemczech, gdzie życie chrześcijańskie toczy się w dwóch równie silnych nurtach – katolickim i ewangelickim – a wierni przywykli w kwestiach religijnych do dwugłosu, dyskusja na temat osób homoseksualnych prowadzona jest również na szczeblu hierarchów kościelnych. „W 1996 roku Synod Krajowy Kościoła Ewangelickiego Westfalii przyjął oświadczenie, według którego Kościół powinien być świadomy swojej winy z powodu uczestnictwa w dyskryminacji i wyłączeniu ludzi homoseksualnych ze wspólnoty, także milczenia, gdy byli oni prześladowani i mordowani (w czasie hitlerowskiej dyktatury). Podobne wyznanie winy złożył zwierzchnik Kościoła starokatolickiego w Niemczech, Joachim Vobbe, w liście biskupim w 2003.”¹ Również w obrębie Kościoła katolickiego dają się słyszeć głosy domagające się głębokich reform. W lutym 2011 r. został opublikowany list otwarty 144 niemieckich, katolickich profesorów teologii. Sygnatariusze listu domagają się m.in. większego zakresu wolności sumienia w kwestiach moralnych. Podkreślając szacunek Kościoła dla małżeństwa, postulują, że nie może iść on w parze z wykluczeniem ludzi, którzy w „miłości, wierności i wzajemnej trosce żyją w związkach jednopłciowych” bądź w powtórnych związkach po cywilnym rozwodzie.

„Przesłanie Jezusa to przesłanie miłości i przebaczenia, to przesłanie ofiarowania siebie samego z miłości do drugiego człowieka. Na obraz Boży zostaliśmy stworzeni, na obraz Boga, «który jest Miłością» i do miłowania jesteśmy wezwani. W momencie, kiedy wchodzimy w relacje miłości z drugą osobą, kiedy cenimy drugą osobę bardziej niż siebie, kiedy potrafimy przedłożyć jej dobro nad własne, wtedy jesteśmy błogosławieni.”² Jezus nie tylko

¹ Jerzy Krzyspiał, „Homoseksualność a religia: judaizm, chrześcijaństwo i islam (wprowadzenie)” w „Queer Studies, podręcznik kursu”, Warszawa 2010.

² „Rozważania nad Listem św. Pawła”,
<http://www.innastrona.pl/gruppen/post.phtml?id=1673>

wybaczył nierządnicę Marii Magdalenie, ale jadł także w domu celnika, którym z powodu wykonywanego zawodu gardzili jego współobywatele. Postępował w zgodzie z własnym sumieniem i miłością bliźniego, a nie zgodnie z normami społeczeństwa, w którym żył i nauczał. To właśnie na nauczanie Jezusa powołują się często rodzice osób homoseksualnych, którzy zdołali pogodzić w sobie wiarę i miłość do swego dziecka.

Czy terapia reparatywna (konwersyjna) i ośrodki leczenia z homoseksualizmu mogą pomóc?

Wbrew temu co twierdzą organizacje „leczące” homoseksualistów i prowadzące terapię reparatywną, homoseksualność nie jest kwestią wyboru i dlatego jeśli twoje dziecko jest gejem, lesbijką lub osobą biseksualną, nie możesz sprawić, by „zmieniło ono zdanie”. Poważne organizacje medyczne zaniechały prób „leczenia” homoseksualności, kiedy okazało się, że powodują one poważne szkody, a nawet mogą prowadzić do samobójstwa.

OTO KILKA FAKTÓW, KTÓRE WARTO ZNAĆ:

- W 1973 r. Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne wykreśliło homoseksualność z międzynarodowej listy zaburzeń psychicznych.
- W 1990 r. Amerykańskie Towarzystwo Psychologiczne uznało, iż nie ma naukowych dowodów na to, że terapia konwersyjna działa, co więcej – może zdziałać więcej złego niż dobrego.
- 17 maja 1990 r. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), działająca na szczeblu międzynarodowym w ramach ONZ i skupiająca 193 kraje członkowskie, wykreśliła homoseksualizm z Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych. Stwierdziła również, iż żadna orientacja seksualna (w tym homoseksualna) nie powinna być przez nikogo traktowana jako zaburzenie.

- W 1998 r. Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne opowiedziało się przeciw terapii reparatywnej, dodając, że „literatura psychiatryczna wyraźnie pokazuje, że leczenie zmierzające do zmiany orientacji seksualnej jest bezskuteczne. Związane z nim potencjalne ryzyko jest natomiast ogromne i obejmuje takie konsekwencje jak depresja, stany lękowe oraz zachowania autodestrukcyjne (samobójcze)”.
- 30 czerwca 2006 r. Polskie Towarzystwo Seksuologiczne, zaniepokojone poziomem postaw homofobicznych w Polsce, wydało oświadczenie, w którym dementuje fałszywe mniemania na temat homoseksualności i homoseksualistów. Stwierdza, że fałszywy jest stereotyp geja jako osoby zainteresowanej wyłącznie seksem i szczególnie skłonnej do seksualnego wykorzystywania dzieci. Według autorów oświadczenia wszelkie próby utrwalania powyższych stereotypów i fałszywych mniemań są „domeną ludzi nieświadomych i niekompetentnych bądź też uprzedzonych do ludzi homoseksualnych. Jednocześnie autorzy zaznaczają, że tego typu postawy są krzywdzące dla homoseksualnej części społeczeństwa” i utrudniają społeczne funkcjonowanie tych osób. Oto fragment tego oświadczenia:

Polskie Towarzystwo Seksuologiczne jest zaniepokojone krzywdzącym wpływem społecznych uprzedzeń na funkcjonowanie psychiczne i społeczne osób homoseksualnych i biseksualnych oraz jest świadome niechlubnej roli, jaką w podtrzymywaniu tych uprzedzeń odegrała niegdyś nauka, która przez ponad sto lat (do 1973 w USA i do 1991 w Europie) uznawała homoseksualność za zaburzenie psychiczne. Ówczesne mniemanie o patologicznym charakterze homoseksualności okazało się nieoparte faktami naukowymi, lecz oparte na społecznych uprzedzeniach od wieków zakorzenionych w kulturze zachodniej. Dlatego też homoseksualność została wykreślona z obu najważniejszych klasyfikacji zaburzeń psychicznych – DSM i ICD.

Jednocześnie na Polskim Towarzystwie Seksuologicznym, jako na organizacji naukowej, spoczywa odpowiedzialność za rozpowszechnianie w społeczeństwie aktualnego stanu wiedzy

seksuologicznej, szczególnie, jeśli społeczna dezinformacja w zakresie seksuologii podtrzymuje niesłuszną dyskryminację jakiegokolwiek grupy społecznej.

Wielu rodziców na własne oczy widziało, jak wyniszczająca była dla ich dzieci tak zwana terapia reparatywna. Uważamy, że ważne jest, by uświadamiać i edukować społeczeństwo w oparciu o fakty naukowe i opinie autoritetów, a nie na ideologicznych i pseudonaukowych wierzeniach osób nadal utrzymujących, że leczenie z homoseksualizmu jest możliwe.

Czy moje dziecko spotka się z ostracyzmem, będzie miało problemy ze znalezieniem czy utrzymaniem pracy, a może nawet stanie się ofiarą przemocy fizycznej?

Wszystkie te rzeczy mogą się wydarzyć. W dużej mierze zależy to od tego, gdzie twój syn lub twoja córka mieszkają i jaką wykonują pracę. Postawa wobec osób homoseksualnych ulega obecnie zmianie i jest wiele miejsc w Polsce, gdzie twoje dziecko może żyć i pracować, nie doświadczając dyskryminacji.

Niestety, zmiana społeczna wymaga czasu – wystarczy przypomnieć sobie, jak długo kobiety musiały upominać się o prawo do głosowania. Zmianom zawsze towarzyszy zaś *backlash*, czyli wroga reakcja konserwatywnych części społeczeństwa. Dopóki więcej osób i organizacji nie włączy się w działania na rzecz praw osób homoseksualnych, dopóki homofobia nie zostanie wykorzeniona z naszego społeczeństwa, twoje dziecko będzie musiało stawić czoła różnego rodzaju wyzwaniam.

Dlatego tak ważne jest wsparcie, które może otrzymać od ciebie!

Polskie prawo zakazuje dyskryminacji ze względu na orientację seksualną w pewnym zakresie, określonym w kodeksie pracy. Przepisy te obowiązują w kraju od 2004 r.

Artykuł 11.3. kodeksu pracy zabrania jakiegokolwiek dyskryminacji w zatrudnieniu m. in. ze względu na orientację seksualną.

Artykuł 18.3. a. § 1 zawiera obowiązek równego, wolnego od dyskryminacji, także ze względu na orientację seksualną, traktowania pracowników w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania, dostępu do szkoleń w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Osoba, wobec której pracodawca naruszył zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, ma prawo do odszkodowania w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia, przy czym ustawodawca nie określa górnej granicy odszkodowania.

Czy muszę martwić się o HIV/AIDS?

Chociaż początkowo AIDS rozprzestrzeniło się najszybciej wśród homoseksualnych i biseksualnych mężczyzn oraz osób uzależnionych od narkotyków, używających wspólnych igieł, obecnie najlichniesze przypadki zakażenia notuje się wśród młodych, heteroseksualnych kobiet. Z zagrożeniem AIDS musi liczyć się dzisiaj każdy człowiek i każda społeczność.

Tak więc, jako rodzic, powinieneś mieć ten problem na uwadze, niezależnie od tego, czy twoje dziecko jest osobą homoseksualną czy heteroseksualną. Powinnaś zadbać o to, żeby twoje dziecko rozumiało, jakimi drogami przenoszone jest AIDS i w jaki sposób należy się przed nim chronić.

W sytuacji, kiedy nastolatki podejmują aktywność seksualną już w młodym wieku, a AIDS nadal się rozprzestrzenia, żaden rodzic nie może sobie pozwolić na ignorowanie niebezpieczeństwa i zakładać, że jego dziecku po prostu uda się uniknąć zakażenia.

Jeśli twoje dziecko jest HIV-pozytywne lub chore na AIDS, tym bardziej potrzebuje twojego wsparcia. Również z tym problemem nie jesteś osamotniony – istnieją liczne regionalne i krajowe organizacje i instytucje, które oferują pomoc medyczną i psychologiczną.

Czy istnieją jakieś restrykcje prawne wobec mojego dziecka?

W czasie zaborów na ziemiach polskich obowiązywał kodeks karny narzucony przez zaborców, który penalizował (traktował jak przestępstwo) homoseksualizm męski. Kiedy w 1932 r. wszedł w życie pierwszy polski kodeks karny, kwestia homoseksualizmu się tam nie znalazła i w całej powojennej historii Polski homoseksualizm nie był nigdy karany.

Mimo to osoby homoseksualne nadal nie posiadają tych samych praw, co osoby heteroseksualne. Do zmiany tej sytuacji dążą różne inicjatywy obywatelskie, zwane równościowymi.

Akceptujemy jego lub jej sytuację, ale czy oni muszą się z tym obnosić?

Geje, lesbijki i osoby biseksualne często są oskarżani o obnoszenie się ze swoją orientacją seksualną czy promowanie jej, kiedy publicznie okazują uczucia swoim partnerom, noszą gejowsko-lesbijskie symbole lub uczestniczą w marszach i paradach równości.

W świecie, który wciąż zakłada, że ludzie są wyłącznie heteroseksualni, *coming out* jest jedyną możliwością, dzięki której osoby homoseksualne mogą powiedzieć, kim naprawdę są. *Coming out* jest uważany za pozytywny sposób przeciwdziałania społecznej niewidzialności, która prowadzić może u osób homoseksualnych do nienawiści do samego siebie oraz niskiego poczucia własnej wartości.

Być może odczuwasz dyskomfort, wiedząc, że twój syn lub córka publicznie okazują uczucia swojemu partnerowi lub partnerce. Weź jednak pod uwagę, że wszystkie pary – homoseksualne i heteroseksualne – często publicznie okazują sobie wzajemną miłość, przywiązanie i poważanie.

Pomyśl jednak – czy tak samo trudno przychodzi ci akceptacja okazujących sobie uczucia par heteroseksualnych?

W obu przypadkach tzw. obnoszenie się może wynikać jedynie z chęci swobodnego zachowywania się, bez konieczności kontrolowania każdego, najmniejszego gestu. Bywa też, że stanowi ono polityczną decyzję otwartego wyrażania własnej tożsamości seksualnej poprzez noszenie koszulki z napisem czy uczestniczenie w wydarzeniu publicznym. W kulturach, które pomijają homoseksualność milczeniem bądź z niej drwią, publiczne wyrażanie swojej tożsamości może być istotnym aktem samoakceptacji.

Jeśli obawiasz się ewentualnych wrogich reakcji na zachowania identyfikujące twoje dziecko jako osobę homoseksualną, pamiętaj, że geje, lesbijki i osoby biseksualne mają te same lęki co ty i dlatego same cenzurują własne zachowania. Jednak decyzja o tym, czy i w jakim stopniu należy kontrolować swój sposób bycia, należy tylko i wyłącznie do twojego dziecka.

Czy mój syn / moja córka założy kiedyś własną rodzinę?

Parę jednopłciowe zakładają i budują trwałe rodziny na całym świecie. Wiele z nich urządza ceremonie, w ramach których pragną uczcić swe wzajemne oddanie i podzielić się radością z rodziną i przyjaciółmi. Wiele krajów na całym świecie wprowadziło regulacje prawne dotyczące par jednopłciowych. Państwa i regiony, w których wprowadzono w prawie związki partnerskie lub konkubinaty obejmujące pary osób tej samej płci to: Dania, Norwegia, Szwecja, Islandia, Holandia, Izrael, Węgry, dziewięć stanów USA (Hawaje, Kalifornia, Vermont, Maine, New Jersey, Connecticut, Waszyngton, New Hampshire i Oregon) oraz dwie aglomeracje (Dystrykt Kolumbii i Nowy Jork), Hiszpania (11 z 17 prowincji), Francja, RPA, Belgia, Finlandia, Niemcy, Portugalia, Chorwacja, Argentyna – miasto Buenos Aires i prowincja Rio Negro, 10 regionów we Włoszech, Brazylia (stan Rio Grande do Sul), Australia (stan Nowa Południowa Walia, Wiktorja, Terytorium Północne, Tasmania, Australijskie Terytorium Stołeczne, Queensland, Australia Zachodnia oraz Australia Południowa) Luksemburg, Wielka Brytania, Nowa Zelan-

dia, Słowenia, Andora, Czechy, Meksyk (miasto Meksyk oraz stan Coahuila), Szwajcaria, Urugwaj i Irlandia. Osoby tej samej płci mogą zawrzeć małżeństwo w następujących krajach: Holandii, Belgii, Hiszpanii, Kanadzie, RPA, Norwegii, Szwecji, Portugalii, Islandii i w Argentynie oraz w pięciu amerykańskich stanach (Massachusetts, Connecticut, Iowa, Vermont i New Hampshire) i w Dystrykcie Kolumbii oraz w mieście Meksyk. We Włoszech, Grecji i Estonii toczy się ożywiona debata na temat wprowadzenia związków partnerskich. W Polsce nadal nie ma regulacji przyznających jakiegokolwiek prawa parom jedнопłciowym, ale organizacje LGBT skupiają obecnie swoje działania na formułowaniu odpowiednich postulatów.

Wiele par jedнопłciowych wychowuje wspólnie dzieci. Niektóre z nich skorzystały z metody sztucznego zapłodnienia (inseminacji) w celu poczęcia dziecka. Inne osoby wychowują dzieci z poprzednich, heteroseksualnych związków własnych lub partnera / partnerki. Na świecie zmienia się także podejście do adopcji przez pary jedнопłciowe, podczas gdy w Polsce jest to nadal temat bardzo kontrowersyjny.

Jak mam to powiedzieć rodzinie i znajomym?

Proces *coming outu*, czyli ujawniania swej orientacji, trudny dla osób homoseksualnych, jest również ciężką próbą dla ich rodziców. Wielu z nich, dowiedziawszy się, że mają homoseksualne dziecko, pragnie przede wszystkim ukryć przed otoczeniem. Starają się zaakceptować swoje dziecko, ale są pełni obaw, co do tego, co pomyślą inni ludzie. Nieszkodliwe do tej pory pytania, nagle jawią się zagrożeniem: „Czy twój syn ma już dziewczynę? Kiedy ona w końcu wyjdzie za mąż?”

Wielu rodziców twierdzi, że obawy te były gorsze od następujących później rzeczywistych reakcji. Niektórzy rodzice latami ukrywali prawdę przed własnymi rodzicami – dziadkami swojego dziecka – tylko po to, by w końcu usłyszeć: „Wiedzieliśmy o tym już od dawna”.

Nasza rada dla ciebie brzmi tak samo, jak ta, którą dajemy gejom, lesbijkom i osobom biseksualnym. Sięgnij po informacje na temat zmieniają-

cych się postaw w medycynie, psychiatrii, religii, w środowiskach profesjonalnych i politycznych. Jest wiele autorytetów, które możesz przywołać w obronie równych praw gejów i lesbijek.

Na stronie 30 znajduje się lista niektórych sławnych osób homoseksualnych, które wniosły trwałą wkład w rozwój naszego świata. Pamiętaj, że jest to tylko niewielka część nazwisk, które można by zacytować, jako że wiele osób homoseksualnych ukrywało swoją orientację. Z tego samego powodu istnieje duże prawdopodobieństwo, że ty sam znasz wiele osób homoseksualnych, nie zdając sobie z tego sprawy.

Ćwicz to, co chciałbyś powiedzieć, dokładnie tak, jak ćwiczysz się publiczne wystąpienia, sformułowania na rozmowę o pracę, wszystko, co jest nowe i napawa cię strachem i powoduje stres.

Jeden z rodziców powiedział: „Zamykałem się w łazience i ćwiczyłem przed lustrem, mówiąc: Mam córkę lesbijkę. Mówiłem to z dumą. Pomogło, ale naprawdę trzeba ćwiczyć”.

Rozmawiaj z ludźmi, którzy rozumieją twoje obawy. Skontaktuj się z organizacjami, które oferują pomoc psychologiczną dla gejów i lesbijek. Być może prowadzą one także grupy wsparcia dla rodziców. Działają także infolinie, strony internetowe, które pomagają rodzicom w ponownym zaakceptowaniu swoich dzieci. Listę takich organizacji znajdziesz na końcu niniejszej broszurki.

Może się zdarzyć, że usłyszysz negatywne lub co najmniej nieczułe komentarze od członków rodziny, przyjaciół czy współpracowników. Najprawdopodobniej przekonasz się jednak, że komentarze tych będzie dużo mniej, niż się tego spodziewasz.

Pamiętaj, że Twoje dziecko ma za sobą podobnie trudną drogę. Być może twój syn lub córka będą mogli ci pomóc.

Pamiętaj także, że to, komu mówisz o orientacji seksualnej swojego dziecka, powinno być waszą wspólną decyzją.

Co powiedzą sąsiedzi?

Reakcja sąsiadów może być poważnym problemem, szczególnie dla rodziców, którzy czują się mocno związani ze społecznością, w której żyją, lub tam, gdzie bardzo liczy się opinia osób wierzących. Lesbijki, gejów i osoby biseksualne można jednak znaleźć w każdym miejscu na świecie, w każdej kulturze, religii, grupie etnicznej czy zawodowej. Jedna z matek powiedziała: „Myślałam, że jestem jedyną osobą w miasteczku, która ma córkę lesbijkę. Kiedy jednak poruszyłam ten temat w szerszym gronie, zaczęli pojawiać się kolejni rodzice. Teraz, kiedy ktoś podchodzi do mnie, i mówi: «Muszę z tobą o czymś porozmawiać», już wiem, o co chodzi”. Z drugiej strony, prawdą jest, że możesz doświadczyć przykrych reakcji, z którymi trudno się pogodzić. Wielu rodziców mówi: „Myślałam, że jestem jedyna na świecie”. Dlatego tak ważne jest, by rozmawiać z osobami przeżywającymi podobne rozterki.

Jak mogę wesprzeć moje dziecko?

Jako rodzic, musisz troszczyć się o siebie i o swoje dziecko. Istnieją organizacje i osoby, które ci w tym pomogą, a lektura niniejszej publikacji może być pierwszym krokiem w dążeniu do okazania twojemu dziecku pełnego wsparcia. Sięgając po nią, pokazujesz, że jesteś otwarta na nową wiedzę, a my mamy nadzieję, że zawarte tu informacje okażą się pomocne.

Wspieranie własnego dziecka powinno mieć charakter naturalny – staraj się rozmawiać, słuchać i uczyć się razem z nim. Każde dziecko jest inne i czego innego oczekuje od swoich rodziców. Od ciebie zależy, czy nauczysz się rozmawiać z córką lub synem o jej lub jego potrzebach i trudnościach związanych z seksualnością. Niektórzy rodzice uważają, że łatwiej przychodzi im rozumieć i wspierać swoje dzieci, kiedy dostrzegą różnice i podobieństwa do własnych doświadczeń życiowych. Niekiedy bardzo pomaga rozmowa

o tym, jak ty poradziłeś sobie w trudnych sytuacjach. Bywa jednak, że nie pozostaje nic innego niż przyjąć do wiadomości, że dyskryminacja na tle orientacji seksualnej jest bolesna i nie sposób porównywać jej do innych rodzajów opresji.

Możesz pomóc swojemu dziecku, zdobywając rzetelną wiedzę na temat homoseksualności i podejmując rozmowy na ten trudny dla ciebie temat. To właśnie unikanie tego tematu jest jednym z powodów, dla których uprzedzenia i dyskryminacja nadal dobrze się mają.

Czy kiedykolwiek nauczę się radzić sobie z tą nową sferą wiedzy o moim dziecku?

Jedna z możliwych odpowiedzi psychologów brzmi: „Większość ludzi, którym udało się przyjąć do wiadomości homoseksualną orientację swojego dziecka, czuje się, jakby otworzył się przed nimi zupełnie nowy świat. Najpierw zapoznają się z tą stroną tożsamości swojego dziecka, która do tej pory dla nich nie istniała. Następnie czują się bardziej włączeni w życie potomka. Zazwyczaj oba pokolenia zbliżają się do siebie. Rodzice zaczynają poznawać środowisko osób homoseksualnych i rozumieć, że niewiele różni się ono od reszty społeczeństwa”.

OTO KILKA ODPOWIEDZI UDZIELONYCH NAM PRZEZ SAMYCH RODZICÓW:

„Ważne jest, by o tym rozmawiać z innymi, żeby wiedzieć, że nie jesteś sama. Że są ludzie, którzy też przez to przechodzili i bardzo dobrze sobie radzą. Wielkim plusem jest to, że budujesz lepszą relację ze swoim dzieckiem. Rodzice chcą być rodzicami. Nie chcą być odizolowani od swoich dzieci” - **matka lesbijki.**

„Olśniło mnie, kiedy zastanawiałam się, co odpowiedzieć, jeśli ktoś zapyta mnie: «Jak Grzesiek?».

Dotarło do mnie, że u niego wszystko w porządku, że to ze mną było coś nie tak. To było jak jakiś próg, kiedy go przekroczyłam wszystko wydawało się łatwiejsze.

Poznałam znajomych Grzegorza, okazało się, że to fajni ludzie a on jest częścią wspaniałej społeczności. Więc czyj to jest problem? Społeczeństwa. Wtedy zdałam sobie sprawę, że właśnie udało mi się pokonać największą trudność” - **matka geja.**

„Płakałam całymi miesiącami. Ale zawsze mieliśmy z synem dobrą relację. To się nigdy nie zmieniło. Nigdy nie było wątpliwości, co do tego, jak bardzo go kochamy, i oboje go o tym zapewnialiśmy. Od tego czasu nasza relacja z synem bardzo się zacieśniła, ponieważ wiemy, z czym musi borykać się na co dzień”

- **rodzice geja.**

„Im więcej czytałam i dowiadywałam się na temat homoseksualności, tym więcej upadało mitów, które na ten temat słyszałam. Rosła we mnie złość i – zamiast zmieniać mojego syna – coraz bardziej chciałam zmieniać stosunek społeczeństwa do homoseksualności”

- **matka geja.**

„Dla mnie punktem zwrotnym był moment, kiedy więcej o tym przeczytałam i gdy dowiedziałem się, że większość nastolatków, która akceptuje swoją seksualność staje się spokojniejsza, szczęśliwsza i pewniejsza siebie. A właśnie to wydawało mi się najważniejsze dla mojego dziecka i za nic nie chciałem stać mu w tym na przeszkodzie” - **ojciec geja.**

„Kluczowe było dla mnie zdanie, które usłyszałem od mego syna: «Tato, jestem ciągle tym samym człowiekiem, którym byłem do tej pory». Minęło sześć miesięcy i jeszcze wyraźniej zdałem sobie sprawę,

że w jego życiu naprawdę nic się nie zmieniło. To była kwestia naszych o nim wyobrażeń.” - **ojciec geja.**

„Muszę powiedzieć, że teraz jest między nami o wiele lepiej. Zaczynasz zdawać sobie sprawę jaką wspaniałą masz córkę, jakie to szczęście, że opowiedziała ci o sobie i że chce być uczestniczył w jej życiu. Zobacz, ile okazała ci zaufania i na ile odwagi musiała się zdobyć.” - **ojciec lesbijki.**

W doborowym towarzystwie...

Oto tylko kilka nazwisk spośród tysiąca gejów, lesbijek i osób biseksualnych, które miały ogromny wkład w historię świata. Tak więc, jeśli twoje dziecko jest gejem, lesbijką lub osobą biseksualną, znajduje się w doborowym towarzystwie:

Aleksander Wielki (starożytny władca), Hans Christian Andersen (pisarz), Josephine Baker (tancerka), David Bowie (piosenkarz), Truman Capote (pisarz), Piotr Czajkowski (kompozytor), James Dean (aktor), Bertrand Delanoë (mer Paryża), Ellen DeGeneres (aktorka), Marlene Dietrich (aktorka), Emily Dickinson (pisarka), Jodie Foster (aktorka i reżyserka), Elthon John (piosenkarz), Frida Kahlo (malarka), Harvey Milk (polityk), Michał Anioł (artysta), Martina Navratilova (tenisistka), Marcel Proust (pisarz), Arthur Rimbaud (poeta), Johanna Sigurdardottir (pani premier Islandii), Bessie Smith (piosenkarka), Leonardo da Vinci (artysta), Paul Verlaine (poeta), Gianni Versace (projektant mody), Oscar Wild (pisarz), Virginia Woolf (pisarka), Klaus Wowereit (prezydent Berlina).

A oto kilka postaci z Polski – współczesnych i historycznych:

Jerzy Andrzejewski (pisarz), Maria Dąbrowska (pisarka), Izabela Filipiak (pisarka, literaturoznawczyni), Michał Głowiński (teoretyk literatury), Witold Gombrowicz (pisarz), Jarosław Iwaszkiewicz (pisarz), Maria Konopnicka (pisarka), Maria Komornicka (pisarka), dr hab. Ireneusz Krzemiński (socjolog, profesor uniwersytecki), Anna Laszuk (redaktorka radiowa), Jacek Poniedziałek (aktor), Tomasz Raczek (krytyk filmowy, pisarz), Maria Rodziewiczówna (pisarka), Mariusz Szczygieł (pisarz i publicysta), Karol Szymanowski (kompozytor), Jerzy Waldorff (krytyk muzyczny), Michał Witkowski (pisarz), Narcyza Żmichowska (pisarka).

Kim jesteśmy?

Kampania Przeciw Homofobii

ul. Żelazna 68, 00-866 Warszawa

tel.: +48 22 423 64 38

faks: +48 22 620 83 37

e-mail: info@kph.org.pl

www.kph.org.pl

Jesteśmy ogólnopolską organizacją pożytku publicznego.

Od 2001 r. przeciwdziałamy dyskryminacji lesbijek, gejów, osób biseksualnych i osób trans (LGBT). Zajmujemy się kształtowaniem postaw tolerancji i przełamywaniem uprzedzeń i stereotypów wobec osób bi- i homoseksualnych; kształtowaniem pozytywnej tożsamości osób bi- homoseksualnych, edukacją, działalnością naukowo-badawczą, integracją społeczną, działaniami na rzecz kobiet i przeciwdziałaniem dyskryminacji ze względu na płeć. Prowadzimy dyżury psychologa i prawnika. Grupy lokalne KPH działają obecnie w każdym województwie. Współpracujemy z kilkoma mamami gejów, z którymi chętnych możemy skontaktować telefonicznie lub e-mailowo. Przy grupie lokalnej KPH Łódź działa grupa wsparcia dla rodziców gejów, lesbijek i osób biseksualnych.

Stowarzyszenie Dni Równości i Tolerancji

ul. św. Wawrzyńca 29/4, 60-546 Poznań

e-mail: info@dnirownosci.pl

www.dnirownosci.pl

Stowarzyszenie Dni Równości i Tolerancji powstało w kwietniu 2010 r. w Poznaniu.

Jest ono kontynuacją idei, która przyświecała organizatorom Dni Równości i Tolerancji działającym jako grupa nieformalna od 2004 r. Członkowie i członkinie Komitetu Organizacyjnego Dni Równości postanowili powołać do życia Stowarzyszenie Dni Równości i Tolerancji, aby efektywniej działać na rzecz równości i tolerancji.

- Celami statutowymi Stowarzyszenia Dni Równości i Tolerancji są m.in.:
- przeciwdziałanie dyskryminacji w szczególności ze względu na płeć, orientację seksualną, narodowość, wyznanie, status społeczny, stan zdrowia,
 - działania na rzecz prawnej i rzeczywistej równości osób, bez względu na ich płeć, orientację seksualną, narodowość, wyznanie, status społeczny, stan zdrowia,
 - zwiększenie reprezentacji społecznej osób z grup wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem,
 - popularyzacja idei społeczeństwa multikulturowego,
 - przeciwdziałanie wszelkim formom przemocy fizycznej i psychicznej w szczególności na tle płci, orientacji seksualnej, narodowości, wyznania, statusu społecznego, stanu zdrowia,
 - kształtowanie postaw tolerancji oraz przełamywanie uprzedzeń i stereotypów.

INNE ORGANIZACJE I INSTYTUCJE:

Stowarzyszenie Lambda Warszawa

ul. Żurawia 24a lok. 4, 00-515 Warszawa

tel./faks: (48) (22) 628-52-22

e-mail: warszawa@lambdawarszawa.org

www.lambdawarszawa.org.pl

Stowarzyszenie Lambda Warszawa prowadzi telefon zaufania dla gejów, lesbijek i ich bliskich pod nr. (22) 628-52-22, codziennie, w godzinach 18.00-22.00. Stowarzyszenie prowadzi także poradnictwo psychologiczne, prawne i seksuologiczne. Aby skorzystać z tej formy pomocy, należy wcześniej zarezerwować termin – najlepiej za pośrednictwem telefonu zaufania.

Na stronie stowarzyszenia można znaleźć wiele informacji – szczególnie polecamy dział Dla rodziców i przyjaciół (zakładka Dla Ciebie) – znajdują się tam informacje o grupie wsparcia dla rodziców i rodzin lesbijek i gejów, pomocy psychologa, psychoterapeuty. Pomoc można uzyskać także przez komunikator gadu-gadu, pod nr. 1286102.

Stowarzyszenie Lambda Warszawa działa także w miastach:

Bydgoszcz, <http://www.lambda.bydgoszcz.pl/>

Kraków, <http://www.lambda-krakow.org/>

Zielona Góra, <http://www.lambda.zgora.pl/news.php>

Stowarzyszenie Pracownia Różnorodności

ul. Mohna 50h/8, 87-100 Toruń

e-mail: pracowniaroznorodnosc@gmail.com

www.spr.org.pl

INNE CIEKAWY STRONY INTERNETOWE:

<http://www.akceptuj.kph.org.pl/akceptuj/>

<http://www.homoseksualizm.pl/>

<http://www.miloscniwyklucza.pl/>

<http://www.homoseksualizm.org.pl/>

<http://www.multikulti.org.pl/>

<http://comingout.blox.pl/html>

<http://www.bezpytan.pl/>

Wesprzyj ruch praw lesbijek, gejów i osób biseksualnych!

Jeśli jesteś rodzicem, który chciałby pomóc innym osobom stojącym przed podobnymi co ty dylematami, czekamy na Ciebie! Możesz przyłączyć się do działań Kampanii Przeciw Homofobii (Warszawa) oraz Stowarzyszenia Dni Równości i Tolerancji (Poznań), kontaktując się pod adresami:

wolontariat@kph.org.pl

wolontariat@dnirownosci.pl

Jeśli mieszkasz w innym mieście, skontaktuj się z grupą lokalną KPH. Możesz pomóc nam także poprzez wpłacenie darowizny na konto stowarzyszenia:

Kampania Przeciw Homofobii

Volkswagen Bank SA 35 2130 0004 2001 0344 2274 0001

Stowarzyszenie Dni Równości i Tolerancji

PKO BP 39 1020 4027 0000 1502 0825 6317

lub wpłacając 1% na Kampanię Przeciw Homofobii:

Wypełnij tylko odpowiednią rubrykę w swoim rocznym zeznaniu podatkowym (PIT-36, PIT-37 lub PIT-28). Po wyliczeniu, ile podatku masz do zapłacenia w tym roku, w ostatnich rubrykach zeznania podatkowego wpisz nazwę Stowarzyszenie Kampania Przeciw Homofobii oraz numer KRS: 0000111209.

Spis przydatnych książek i filmów

LITERATURA FAKTU

- ▶ „Tęczowa rewolucja”, Mariusz Kurc, Krzysztof Tomasik, 2011
- ▶ „Homoseksualność w rodzinie. Ujawnianie tajemnicy”, Ritch C. Savin-Williams, 2011
- ▶ „Mała książka o homofobii”, Anna Laszuk, 2010
- ▶ „Wyjście z cienia”, Jacek Poniedziałek, 2010
- ▶ „Kręgi obcości”, Michał Głowiński, 2010
- ▶ „Geje i lesbijki. Życie i kultura”, Robert Aldrich, 2009
- ▶ „Homofobia, mizoginia i ciemnogród? Burzliwe losy kontrowersyjnych ustaw”, red. Iza Desperak, 2009
- ▶ „Homoseksualizm. Wykluczenie, transgresja, akceptacja”, Paweł Fijałkowski, 2009
- ▶ „Homobiografie”, Krzysztof Tomasik, 2008
- ▶ „Tęczowy elementarz, czyli (prawie) wszystko, co chcielibyście wiedzieć o gejach i lesbijkach”, Robert Biedroń, 2007
- ▶ „Dziewczyny, wyjdźcie z szafy!”, Anna Laszuk, 2006
- ▶ „Chrześcijaństwo, tolerancja społeczna i homoseksualność”, John Boswell, 2006

BELETRYSTYKA

Zagraniczna:

(w nawiasach podano rok wydania oryginalnego)

- ▶ „Pluszowe bestie” (2008), Zoran Krušvar
- ▶ „Fun Home” (2006), Alison Bechdel
- ▶ „Człowiek, który pokochał Yngvego”, (2003), Tore Renberg
- ▶ „Tak ukochana” (2000), Melania Mazzucco
- ▶ „Niebanalna więź” (1999), Sarah Waters
- ▶ „Muskając aksamit” (1998), Sarah Waters

- ▶ „Bo to jest w miłości najstraszniejsze” (1995), Nicole Mueller
- ▶ „Z ciała i z duszy” (1995), Michael Cunningham
- ▶ „Aimee i Jaguar” (1994), Erica Fischer
- ▶ „Dom na krańcu świata” (1990), Michael Cunningham
- ▶ „Godziny” (1988), Michael Cunningham
- ▶ „Namiętność” (1987), Jeanette Winterson
- ▶ „Smażone zielone pomidory” (1987), Fannie Flagg
- ▶ „Wysłuchane modlitwy. Powieść nieukończona” (1986), Truman Capote
- ▶ „Nie tylko pomarańcze” (1985), Jeanette Winterson
- ▶ „Orlando” (1928), Virginia Woolf

Polska:

- ▶ „Nieobecni” (2011), Bartosz Żurawiecki
- ▶ „Codziennosc” (2010), Ewa Schilling
- ▶ „Moja les” (2010), Zofia Staniszevska
- ▶ „Życie rodzinne świstaka” (2009), Anna Arendt
- ▶ „Gejdar” (2008), Dominika Buczak, Mike Urbaniak
- ▶ „Akrobatki” (2006), Monika Mostowik
- ▶ „Głupiec” (2005), Ewa Schilling
- ▶ „Mój świat jest kobietą. Dziennik lesbijki” (2004), Magdalena Okoniewska

FILMY:

- ▶ „Wszystko w porządku”, reż. Lisa Cholodenko, 2010 USA
- ▶ „Samotny mężczyzna”, reż. Tom Ford, 2009 USA
- ▶ „Obywatel Milk”, Gus Van Sant, 2008 USA
- ▶ „Śniadanie ze Scotem”, reż. Laurie Lynd, 2007 Kanada
- ▶ „Tajemnica Brokeback Mountain”, reż. Ang Lee, 2005 Kanada, USA
- ▶ „C.R.A.Z.Y.”, reż. Jean-Marc Vallée, 2005 Kanada
- ▶ „Gry weselne”, reż. Ol Parker, 2005 Wielka Brytania, Niemcy, USA
- ▶ „Śniadanie na Plutonie”, reż. Neil Jordan, 2005 Wielka Brytania, Irlandia
- ▶ „Godziny”, reż. Stephen Daldry, 2002 Wielka Brytania, USA
- ▶ „Monster”, reż. Patty Jenkins, 2003 Niemcy, USA
- ▶ „Gdyby te ściany mogły mówić 2”, reż. Anne Heche, Jane Anderson, 2000 USA
- ▶ „Nie czas na łzy”, reż. Kimberly Peirce, 1999 USA
- ▶ „Filadelfia”, reż. Jonathan Demme, 1993 USA

Parents, Families and Friends of Lesbian and Gays (PFLAG) – czyli Rodzice, Rodziny i Przyjaciele Lesbijek i Gejów – to amerykańska organizacja skupiająca członków rodzin osób homo- i biseksualnych, działająca na rzecz praw obywatelskich gejów, lesbijek, osób biseksualnych i transpłciowych. Założony w 1973 roku przez matki i ojców PFLAG liczy 200 000 członków i osób wspierających, zrzeszonych w ponad 500 oddziałach w całych Stanach Zjednoczonych. Ta gęsta sieć placówek jest organizacją non profit i nie jest związana z żadną instytucją polityczną ani religijną.

Wizja PFLAG

My, rodzice, rodziny i przyjaciele lesbijek, gejów oraz osób biseksualnych i transpłciowych, cenimy różnorodność i czerpiemy z niej radość. Dążymy do społeczeństwa, które życzliwie przyjmuje każdego, łącznie z ludźmi o różnych orientacjach psychoseksualnych i tożsamościach płciowych. Tylko przez szacunek, godność i równość dla każdej osoby możemy osiągnąć pełnię naszego człowieczego potencjału, zarówno indywidualnie, jak również zbiorowo. PFLAG cieszy się z uczestnictwa i wsparcia ze strony wszystkich tych, którzy pragną wnieść swój wkład w urzeczywistnienie tej wizji.

Misja PFLAG

PFLAG promuje zdrowie i dobrostan gejów, lesbijek, osób biseksualnych i transpłciowych oraz ich rodzin i przyjaciół poprzez: wspomaganie w radzeniu sobie z wrogością społeczeństwa, zmianę opinii publicznej, działania na rzecz zakończenia dyskryminacji i zapewnienia równych praw obywatelskich. PFLAG promuje dialog na temat orientacji psychoseksualnej i tożsamości płciowej i działa na rzecz rozsądnego podejścia i szacunku społeczeństwa wobec ludzkiej różnorodności.

O broszurze:

Broszura ta jest adaptowanym do polskich realiów tłumaczeniem amerykańskiej broszury wydanej przez PFLAG.

O PFLAG:

Parents, Families and Friends of Lesbian and Gays (PFLAG)

– czyli Rodzice, Rodziny i Przyjaciele Lesbijek i Gejów
– to amerykańska organizacja skupiająca członków rodzin osób homo- i biseksualnych, działająca na rzecz praw obywatelskich gejów, lesbijek, osób biseksualnych i transpłciowych.

O Kampanii Przeciw Homofobii:

Kampania Przeciw Homofobii (KPH) jest ogólnopolską organizacją pożytku publicznego zajmującą się przeciwdziałaniem nietolerancji i dyskryminacji osób homo- i biseksualnych oraz transpłciowych.

O Stowarzyszeniu Dni Równości i Tolerancji:

Stowarzyszenie Dni Równości i Tolerancji jest poznańską organizacją pozarządową, zajmującą się przeciwdziałaniem dyskryminacji ze względu na płeć, orientację seksualną, narodowość, wyznanie, status społeczny, stan zdrowia.